

SPIIS TREŚCI

Od autora	23
-----------------	----

Wprowadzenie	25
--------------------	----

I. Przedmiot historii gospodarczej.....	25
--	-----------

1. Geneza i rozwój historii gospodarczej	25
2. Historia gospodarcza jako nauka.....	26
3. Przydatność historii gospodarczej dla ekonomistów	27
4. Źródła do historii gospodarczej.....	28

II. Periodyzacja historii powszechnej	29
--	-----------

1. Pojęcie periodyzacji.....	29
2. Ery historyczne	29
3. Periodyzacja praktyczna	30
4. Periodyzacja marksistowska	31
5. Periodyzacja stadiów rozwoju	32
Stadia rozwoju Walta Rostowa	32
Kryterium wolności gospodarki.....	33

Starożytność	35
--------------------	----

I. Najdawniejsze dzieje człowieka - wspólnota pierwotna	36
--	-----------

1. Periodyzacja	36
2. Paleolit.....	36
3. Neolityczna rewolucja rolnicza.....	37
4. Konsekwencje rewolucji rolniczej.....	37

H. Gospodarka cywilizacji antycznych - niewolnictwo 38

1. Rola systemu niewolniczego w gospodarce.....	38
Istota niewolnictwa.....	38
Rodzaje niewolnictwa.....	39
Azjatycki sposób produkcji.....	39
2. Cywilizacje starożytnego Wschodu	39
Powstawanie państw.....	39
Rozwój gospodarczy	40
Cywilizacyjna rola państw Wschodu.....	40
3. Grecja	41
Grecja archaiczna.....	41
Epoka wielkiej kolonizacji.....	41
„Złoty wiek” Aten.....	43
Sparta - państwo militarne.....	43
Epoka dominacji macedońskiej i hellenizm.....	43
4. Rzym.....	44
Powstanie imperium.....	44
Ekonomiczne podstawy imperium	44
Kryzys gospodarki rzymskiej.....	45
Kolonat.....	45
Chrześcijaństwo.....	45
Upadek Zachodniego Cesarstwa	46

Średniowiecze 47

I. Gospodarka europejska okresu wczesnego Średniowiecza (do końca X w.) 47

1. Charakterystyka przemian politycznych.....	47
2. Regres gospodarki (V-VII w.).....	48
3. Symptomy ożywienia gospodarczego (VIII-X w.)	48
Renesans karoliński	48
Rola zakonów	49
4. Geneza i istota gospodarki feudalnej	49
Co to jest feudalizm?	49
System lenny.....	50
Powstanie i organizacja wielkiej własności	50
Feudalna własność ziemi	51
Renta feudalna.....	51
Uzależnienie ludności chłopskiej.....	51

II. Gospodarka europejska w okresie rozkwitu Średniowiecza (XI-XIII w.)	52
1. Główne rysy rozwojowe epoki.....	52
2. Rozwój sił wytwórczych	53
Intensyfikacja rolnictwa	53
Postęp techniczny poza rolnictwem	53
Osadnictwo	53
3. Odrodzenie gospodarki towarowej	54
Podział pracy.....	54
Zmiany w strukturze wsi	54
4. Ekonomiczne konsekwencje wypraw krzyżowych.....	54
5. Rozwój miast europejskich.....	55
Czynniki miastotwórcze	55
Ustrój miast.....	55
6. Rzemiosło miejskie	56
Organizacja cechowa.....	56
Technika produkcji rzemieślniczej.....	57
7. Handel średniowieczny.....	58
Organizacja.....	58
Baseny i szlaki handlowe - Morze Śródziemne	58
Morze Północne i Bałtyk	59
Szampania i Flandria.....	59
8. Początki banków i kredytu.....	60
9. Poglądy ekonomiczne w Średniowieczu.....	61
10. Podział stanowy społeczeństwa.....	62
Stan duchowny.....	62
Stan szlachecki.....	63
Stan mieszczański.....	63
Stan chłopski	64
 III. Schyłek Średniowiecza - kryzys gospodarki europejskiej (XIV-polowa XV w.).....	 64
1. Główne procesy społeczno-polityczne	64
2. Kryzys XIV wieku.....	64
„Czarna śmierć”	65
Kryzys w rolnictwie.....	65
Zaburzenia społeczne	67
Przemiany w miastach.....	67
3. Sytuacja gospodarcza środkowej Europy	67

Epoka genezy kapitalizmu (1450-1750)	69
---	-----------

I. Okres Renesansu - ekspansja gospodarcza (1450-1600) 70

1. Główne rysy rozwojowe epoki.....	70
Otwarcie Europy na zewnątrz	70
Renesans.....	70
Reformacja	71
Powstanie scentralizowanych państw narodowych.....	72
2. Ekonomiczne konsekwencje wielkich odkryć geograficznych	72
Przyczyny i przebieg odkryć	72
Imperia kolonialne Portugalii i Hiszpanii	74
Rewolucja handlowa.....	76
Inflacja monetarna	77
Nowożytne niewolnictwo	78
3. Ewolucja produkcji przemysłowej	79
Postęp techniczny.....	79
Ewolucja form organizacji przemysłu.....	80
Główne gałęzie i ośrodki produkcji przemysłowej	80
4. Dysproporcje w rozwoju rolnictwa europejskiego	81
Postęp w rolnictwie zachodnim	81
Refeudalizacja w środkowowschodniej Europie	82
Dualizm agrarny Europy	84
Handel zbożowy.....	84
5. Wzrost potęgi gospodarczej Anglii.....	85
Polityka gospodarcza Tudorów.....	85
Początki potęgi na morzu.....	85
Pierwsze kolonie.....	86

II. Gospodarka Europy w latach 1600-1750. Epoka depresji i przemian 86

1. Główne procesy polityczne i gospodarcze epoki.....	86
Rewolucje w Niderlandach i w Anglii	86
Kryzys XVII wieku	87
Merkantylizm - teoria i praktyka	88
Akumulacja kapitałów	89
2. Holandia potęgą gospodarczą XVII w.	90
Ekspansja kolonialna	90
Handel	91
Postępy rolnictwa i przemysłu	91
Schyłek potęgi Holandii.....	92

3. Anglia na drodze do kapitalizmu	92
Rozwój kolonii.....	92
Merkantylizm handlowy	93
Rewolucja rolnicza.....	95
4. Rozwój gospodarczy Francji	95
Kolonie.....	95
Merkantylizm francuski.....	96
5. Zmiany gospodarcze w środkowowschodniej Europie	96
Wzrost roli Rosji	96
Reformy Piotra I.....	97
Polityka kameralizmu w Prusach.....	97
Kameralizm austriacki.....	98
Kryzys gospodarki polskiej.....	99

Zwycięstwo i ugruntowanie kapitalizmu (1750-1870)..... 100

I. Rewolucja przemysłowa w Anglii (1760-1830) 100

1. Istota przewrotu przemysłowego.....	100
2. Przestanki rewolucji przemysłowej	101
3. Etapy przewrotu przemysłowego	102
Mechanizacja przemysłu włókienniczego.....	102
Przełom w hutnictwie i obróbce żelaza	102
Maszyna parowa.....	103
Transport.....	103
4. Skutki rewolucji przemysłowej.....	104
Skutki ekonomiczne.....	104
Skutki społeczne	105

II. Przemiany społeczno-polityczne w Europie i w Ameryce (1750-1870) 106

1. Myśl polityczna Oświecenia	106
2. Rewolucja amerykańska (1776-1783)	107
3. Wielka rewolucja we Francji (1789-1799)	108
4. Okres napoleoński (1799-1815)	109
Ustawodawstwo.....	109
Idee rewolucji francuskiej w Europie	109
Blokada kontynentalna	110
5. Reakcja, romantyzm, ruchy narodowe.....	110
Kongres Wiedeński.....	110

Romantyzm i nacjonalizm	110
Walka o niepodległość Ameryki Łacińskiej.....	111
6. Wiosna Ludów	111
7. Zjednoczenie Włoch i Niemiec	111
Włochy.....	111
Niemcy.....	112
III. Liberalizm gospodarczy - teoria i praktyka.....	112
1. Fizjokratyzm.....	112
2. Angielska klasyczna ekonomia polityczna	113
3. Założenia liberalnej polityki gospodarczej	114
4. Zwycięstwo liberalizmu gospodarczego w Anglii	114
Prawa zbożowe	114
5. Hegemonia gospodarcza Anglii.....	115
Zmiany w strukturze gospodarki.....	115
Kolonie w latach 1815-1870.....	116
IV. Industrializacja w Europie i w Stanach Zjednoczonych	116
1. Dalszy postęp techniczny.....	116
2. Rewolucja transportowa	116
3. Rozwój gospodarczy Francji (1815-1870)	118
4. Gospodarka niemiecka do 1870 r.	118
Przyczyny opóźnienia rozwoju ekonomicznego.....	118
Niemiecki Związek Celny	119
Czynniki rozwoju przemysłu	119
Okręgi przemysłowe.....	120
5. Początki przemysłu w krajach środkowowschodniej Europy.....	120
Hamulce rozwoju.....	120
Monarchia austriacka	121
Rosja.....	121
6. Rozwój gospodarczy Stanów Zjednoczonych (1783-1865).....	121
Ekspansja terytorialna	121
Rozwój zaludnienia i kolonizacja.....	121
Zróżnicowanie rozwoju gospodarczego.....	122
Antagonizmy między Północą a Południem.....	123
Wojna secesyjna	124
V. Przemiany ludnościowe w XIX w. Rewolucja demograficzna	124
1. Procesy ludnościowe w epoce przedprzemysłowej (do końca XVIII w.)	124

2. Istota i przyczyny rewolucji demograficznej.....	125
3. Konsekwencje eksplozji demograficznej	127
Spadek liczby zgonów i urodzeń	127
Procesy migracyjne	128
Postępy urbanizacji.....	129

VI. Przemiany w rolnictwie w XIX w. Rewolucja agrarna 131

1. Przesłanki i istota	131
2. Techniczne aspekty rewolucji agrarnej	132
Płodozmian	132
Mechanizacja.....	133
Nawożenie i melioracje	133
Nowe rośliny uprawne	133
Intensyfikacja hodowli.....	134
3. Społeczno-ekonomiczne aspekty rewolucji agrarnej.....	134
Rolnictwo i przemysł	134
Nauka i oświata rolnicza	134
Rozwój kapitalizmu w rolnictwie	135
Uwłaszczenie chłopów w środkowowschodniej Europie.....	135
4. Konsekwencje rewolucji agrarnej	136

VII. Charakterystyka kapitalizmu wolnokonkurencyjnego (do 1870 r.)..... 137

1. Podstawy organizacyjne	137
2. Kryzysy nadprodukcji.....	138
3. Sytuacja klasy robotniczej.....	139
4. Początki ustawodawstwa pracy	139
5. Ruch socjalistyczny i związkowy	139

Kapitalizm monopolistyczny

(1870-1933) 141

I. Druga rewolucja przemysłowa (1870-1914)..... 141

1. Postęp techniczny	141
2. Rozwój produkcji przemysłowej	144
3. Postęp w transporcie i komunikacji	145
4. Sytuacja w rolnictwie światowym.....	146
5. Społeczne następstwa nowej fazy industrializacji.....	146

II. Cechy kapitalizmu monopolistycznego	147
1. Procesy monopolizacji w świecie	147
2. Kapitał finansowy	148
3. Eksport kapitału	149
4. Kolonializm - nacjonalizm - protekcjonizm	149
UL Rozwój gospodarczy dawnych mocarstw (1870-1914)	152
1. Wielka Brytania	152
Zahamowanie tempa rozwoju gospodarczego.....	152
Kolonializm.....	152
Ożywienie gospodarcze przełomu wieków	153
2. Francja.....	154
Konsekwencje ekonomiczne lat 1870-1871	154
Kolonie.....	154
3. Rosja.....	154
Przyspieszenie rozwoju gospodarczego.....	154
Ekspansja terytorialna	155
4. Austro-Węgry	156
Specyfika państwa	156
Kierunki rozwoju gospodarki	156
IV. Rozwój gospodarczy nowych mocarstw	156
1. Rzesza Niemiecka (1871-1914)	156
Czynniki wzrostu gospodarczego	156
Gospodarka niemiecka po kryzysie 1873 r.	157
Ekspansja kolonialna	158
2. Stany Zjednoczone w latach 1865-1917	158
Czynniki rozwoju gospodarczego.....	158
Rozwój przemysłu.....	159
Rolnictwo	159
Ekspansja zewnętrzna	160
Efekty rozwoju	161
3. Japonia w epoce Meiji (1868-1912)	161
Okres izolacji	161
Przewrót 1867 r.	161
Reformy.....	162
Rozwój gospodarki.....	162
Ekspansja kolonialna	162
V. Pierwsza wojna światowa i jej konsekwencje (1914-1923)	163
1. Ekonomiczne przyczyny wojny	163

2. Bloki militarne i wybuch wojny	164
3. Przebieg wojny	164
Strony walczące	164
Geografia i chronologia działań wojennych	164
4. Charakter wojny	165
5. Gospodarka wojenna	166
Wojna a gospodarka	166
Przemysł i rolnictwo	166
Mobilizacja gospodarcza	167
Położenie ludności	167
6. Straty wojenne	168
Straty ludnościowe	168
Straty materialne	168
7. Polityczne skutki wojny	168
System wersalski	168
Nowa geografia polityczna	169
Ruchy rewolucyjne	169
8. Skutki wojny dla Europy Zachodniej	170
Wielka Brytania	170
Francja	170
Inne państwa	170
Niemcy	170
9. Wojna a gospodarka państw pozaeuropejskich	171
Stany Zjednoczone Ameryki	171
Japonia	171
„Białe dominia”	172
10. Reformy rolne w Europie Środkowej i Południowej	172
11. Inflacja w Europie	173
12. Inflacja i reformy walutowe w Niemczech	174

VI. Stabilizacja i wzrost gospodarki światowej (1924-1929) 175

1. Przesłanki stabilizacji gospodarki	175
2. Rozwój przemysłu	175
Postęp techniczny i organizacyjny	175
Główne gałęzie przemysłu	176
Monopolizacja	176
3. Rozwój gospodarki niemieckiej	176
4. Rozwój innych państw	177
Stany Zjednoczone	177
Japonia	178
Wielka Brytania	178
Francja, Włochy, Szwecja, Belgia i Czechosłowacja	178
5. Sztuczna prosperity	179

VII. Wielki kryzys gospodarczy 1929-1933 179

1. Istota kryzysów gospodarczych epoki przemysłowej	179
Cykl koniunkturalny	179
Mechanizm kryzysu	180
2. Charakter kryzysu 1929-1933	180
Początek kryzysu	180
Cechy kryzysu	181
3. Kryzys w przemyśle	182
Spadek produkcji	182
Bezrobocie	183
Umocnienie monopolu	184
4. Kryzys rolny	184
Produkcja rolna a ceny	184
Skutki kryzysu rolnego	185
5. Kryzys w handlu międzynarodowym	186
Spadek obrotów	186
Dumping i neoprotekcjonizm	186
6. Kryzys walutowy	187
7. Kryzys bankowy	187
8. Demograficzne i polityczne skutki kryzysu	188
Umocnienie faszyzmu włoskiego	189
Zwycięstwo faszyzmu w Niemczech	189
Ruchy faszystowskie w innych państwach	189
Umocnienie ruchów lewicowych	190
Kościół katolicki a kryzys	190

KAPITALIZM KIEROWANY W LATACH 1933–1945. SOCJALIZM (KOMUNIZM) W LATACH 1917–1945 191

I. Wychodzenie z kryzysu gospodarczego. Interwencjonizm państwowy (1933-1939)..... 192

1. Istota interwencjonizmu państwowego	192
Teoria interwencjonizmu państwowego	192
Środki „nakręcania koniunktury”	192
2. <i>New Deal</i> w Stanach Zjednoczonych	193
3. Wielka Brytania po kryzysie	194

4. Francja pokryzysowa.....	195
5. Gospodarka niemiecka (1933-1939).....	195
Walka o Lebensraum	195
Organizacja gospodarki	196
Interwencjonizm i zbrojenia.....	196
6. Inne państwa faszystowskie	198
Włochy	198
Japonia.....	199
Zwycięstwo faszyzmu w Hiszpanii.....	199
Salazaryzm w Portugalii	199

II. Gospodarka Związku Radzieckiego w latach 1917-1941 200

1. Rewolucje rosyjskie 1917 roku.....	200
Narastanie przesłanek rewolucji	200
Mienszewicy i bolszewicy	200
Rewolucja lutowa	201
Rewolucja październikowa	201
2. Pierwsze reformy społeczno-polityczne.....	201
3. Wojna domowa i komunizm wojenny (lipiec 1918 r.-marzec 1921 r.)	202
Kontrewolucja	202
Interwencja obca.....	203
Komunizm wojenny	203
4. Nowa polityka gospodarcza (NEP).....	204
Stabilizacja polityczna.....	204
Założenia i realizacja NEP-u.....	204
5. ZSRR na drodze do totalitaryzmu i industrializacji.....	205
Umocnienie dyktatury Stalina.....	205
Dyskusja o przyszłości gospodarki.....	206
6. Pierwsza pięciolatka (1928-1932)	207
7. Kolektywizacja rolnictwa.....	208
8. Zaostrzenie polityki wewnętrznej.....	210
Nasilenie terroru.....	210
System łagrów	211
9. Druga i trzecia pięciolatka (1933-1941)	211
10. Ocena okresu 1917-1941	214

III. Druga wojna światowa i jej skutki (1939-1946)..... 215

1. Ekonomiczne przesłanki wybuchu wojny.....	215
2. Przebieg wojny.....	216
3. Charakter wojny	217
Główne cechy działań militarnych.....	217
Konwersja gospodarki.....	218

4. Gospodarka wojenna Niemiec	219
5. Gospodarka wojenna Wielkiej Brytanii	220
6. Gospodarka wojenna Stanów Zjednoczonych	221
7. Gospodarka wojenna Związku Radzieckiego	223
8. Straty i zniszczenia wojenne	225
Straty ludnościowe	225
Straty materialne	226
9. Powojenne urządzenie świata	226
Teheran 1943 r.	226
Jałta (4-11 lutego 1945)	227
Sprawa niemiecka w Poczdamie	227
Paryskie traktaty pokojowe	228
Japonia	229

GOSPODARKA I POLITYKA ŚWIATA POWOJENNEGO (1945–1992) 230

I. Okres powojennej odbudowy i „zimnej wojny” (1945-1955) 230

Związek Radziecki i kraje obozu wschodniego 230

1. Wzrost znaczenia ZSRR	230
Nabytki terytorialne	230
Odbudowa zniszczeń wojennych	230
Piąta pięciolatka (1951-1955)	231
Zmiany w polityce wewnętrznej	232
2. Przemiany polityczne w krajach bloku radzieckiego	232
Rządy w rękach partii komunistycznych	232
Polityczny przewrót w Czechosłowacji 1948 r.	233
Polityka wewnętrzna do 1955 r.	234
3. Przemiany gospodarcze i społeczne w krajach bloku radzieckiego . . .	235
Reforma rolna	235
Nacjonalizacja	236
Powojenna odbudowa	236
Początki planowania	237
Powstanie Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej	237
4. Rozwój gospodarczy krajów demokracji ludowej w Europie	237
Procesy industrializacji	237
Konsekwencje pierwszego etapu uprzemysłowienia	239
Kolektywizacja rolnictwa	239
5. Postępy komunizmu w Azji	240

Rewolucja chińska.....	240
Korea	240
USA i rozwinięte państwa kapitalistyczne.....	241
1. Stany Zjednoczone światowym mocarstwem	241
Straty i korzyści wojenne.....	241
2. „Zimna wojna” i konflikty międzynarodowe	241
Rozpad koalicji antyfaszystowskiej	241
Doktryna Trumana	242
Plan Marshalla.....	242
Problem Niemiec	242
Wyścig zbrojeń.....	243
Wojna koreańska (1950-1953)	243
Traktat pokojowy z Austrią	244
3. Gospodarka Stanów Zjednoczonych (1945-1955).....	244
4. Gospodarka europejskich państw zwyciężskich	245
Wielka Brytania	245
Francja	245
5. Gospodarka państw pokonanych	246
Wiochy.....	246
Republika Federalna Niemiec	246
Japonia	247
6. Początki integracji gospodarczej Europy Zachodniej.....	248
Trzeci Świat.....	248
1. Początki dekolonizacji	248
Indonezja.....	248
Birma	249
Indie.....	249
Wojna w Indochinach (1945-1954)	249
2. Problemy Bliskiego Wschodu	250
Powstanie państwa Izrael	250
Przewrót w Egipcie	251
3. Konferencja w Bandungu (1955)	251
II. Świat w dobie współistnienia systemów politycznych.	
Okres szczytowego rozwoju socjalizmu realnego	
(1956-1980)	251
Globalne problemy polityki i gospodarki światowej.....	251
1. Rewolucja naukowo-techniczna	251
Przyspieszony postęp nauki i techniki.....	251

Przejawy rewolucji naukowo-technicznej	252
Rozwój nauk przyrodniczych	253
Badania kosmiczne	253
Następstwa rewolucji naukowo-technicznej	254
2. Kryzys energetyczny	255
Kierunki rozwoju produkcji surowców energetycznych	255
„Szok naftowy”	255
Skutki kryzysu	256
3. Zadłużenie międzynarodowe	256
4. Integracja gospodarcza	257
Kraje zachodnie	257
Blok radziecki - Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej	258
Integracja krajów rozwijających się	259
5. Korporacje transnarodowe (ponadnarodowe)	259
6. Między pokojowym współlistnieniem a wyścigiem zbrojeń	260
Ideologia pokojowego współlistnienia	260
Wyścig zbrojeń	261
Inicjatywy i układy rozbrojeniowe	262
Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie	263
7. Napięcia i konflikty militarne	263
Wojna wietnamska	263
Kryzysy początku lat sześćdziesiątych	264
Kryzysy bliskowschodnie	264
Kryzys afgański	265
8. Procesy dekolonizacji po 1955 r.	266
Metody dekolonizacji	266
Wyzwolenie Afryki	266
Konsekwencje polityczne dekolonizacji	267
Inne kontynenty	267
Świat realnego socjalizmu	268
1. Przemiany polityczne w Związku Radzieckim	268
Następstwa XX Zjazdu KPZR	268
Epoka Chruszczowa (do 1964 r.)	268
Epoka Breżniewa (1964-1982)	269
Rywalizacja radziecko-chińska	270
2. Dylematy polityczne państw realnego socjalizmu	271
Polski Październik 1956 r.	271
Rewolucja węgierska 1956 r.	271
Socjalizm kubański	272
Praska Wiosna 1968 r.	272
Socjalizm chiński epoki Mao	273
Postępy komunizmu na innych kontynentach	274
Narastanie ruchów opozycyjnych w Polsce	275

3. Rozwój gospodarczy ZSRR (1956-1980)	276
Ogólne warunki i tendencje wzrostu gospodarczego	276
Bariery wzrostu gospodarczego	278
Produkcja przemysłowa	279
Produkcja rolna	279
Próby reform gospodarczych	280
Przemiany społeczne	280
Kontakty z zagranicą	281
4. Rozwój gospodarczy europejskich państw socjalistycznych (1956-1980)	282
Kontynuacja industrializacji	282
Próby intensyfikacji wzrostu gospodarczego	282
Załamanie strategii intensywnego wzrostu	283
Przyczyny załamania wzrostu gospodarczego	284

Kraje kapitalistyczne rozwiniętej gospodarki rynkowej..... 285

1. Sytuacja gospodarcza w latach 1955-1980	285
Recesje 1954 r. oraz lat 1957-1958	285
Dekada szybkiego wzrostu (1960-1970)	286
Dynamika wskaźników rozwoju gospodarczego	286
Załamanie wzrostu gospodarczego lat 1970-1980	288
2. Stany Zjednoczone Ameryki (1955-1980)	290
Kierunki polityki wewnętrznej i zagranicznej	290
Przemiany ludnościowe	291
Gospodarcza dominacja USA w świecie	291
Spadek znaczenia gospodarczego USA (1960-1980)	292
Recesja i inflacja	292
3. Gospodarka rozwiniętych państw Europy Zachodniej (1955-1980)	293
Kierunki rozwoju gospodarczego	293
Republika Federalna Niemiec	295
Francja	296
Włochy	297
Wielka Brytania	297
4. Japoński „cud gospodarczy” (1955-1980)	298
Czynniki wzrostu gospodarczego	298
Efekty rozwoju	300

Trzeci Świat - kraje rozwijające się 301

1. Ogólne warunki rozwoju państw Trzeciego Świata	301
Pojęcie „Trzeci Świat”	301
Klasyfikacja krajów rozwijających się	302
Przyczyny zacofania gospodarczego	302
2. Próby rozwiązywania globalnych problemów Trzeciego Świata	304
Dekady rozwoju	304

Nowy Międzynarodowy Ład Ekonomiczny	304
3. Państwa nowoprzemysłowe w Azji	305
Korea Południowa	305
Singapur	306
Tajwan	306
Hongkong	306
Tajlandia	307
Indonezja	307
Czynniki rozwoju „azjatyckich tygrysów”	307
4. Państwa nowoprzemysłowe Ameryki Łacińskiej	307
Brazylia	308
Meksyk	309
Kostaryka	309
5. Państwa naftowe	309
Iran	310
Libia	311
 III. Świat w dobie upadku systemu realnego socjalizmu (1980-1992)	 312
Ogólne problemy polityki i gospodarki światowej	312
1. Nawrót „zimnej wojny”	312
Wojna afgańska	312
Amerykańska ofensywa antykomunistyczna	312
Nowy etap wyścigu zbrojeń	312
2. Nowe tendencje w gospodarce światowej	313
Recesja f 1980-1983	313
Odhodzenie od doktryny Keynesa	313
Nowe doktryny ekonomiczne	314
„Rewolucja konserwatywna”	315
3. Kryzys zadłużenia międzynarodowego	315
Początek kryzysu	315
Przyczyny kryzysu zadłużeniowego	315
 Upadek realnego socjalizmu	316
1. Przemiany polityczne w ZSRR (1982-1992)	316
Scheda po Breżniewie	316
Michaił Gorbaczow	316
Pierestrojka - aspekty wewnętrzne	316
Pierestrojka - aspekty zewnętrzne	317
Rozpad Związku Radzieckiego	317
2. Polska droga do zmiany ustroju (1980-1989)	318
Rewolucja „Solidarności” (1980-1981)	318

Stan wojenny	319
Przełom 1989 r.	320
3. Upadek rządów partii komunistycznych w Europie Środkowo- -Wschodniej.....	320
Węgry.....	321
Czechosłowacja	321
Rozpad Czechosłowacji.....	321
Rumunia	321
Bułgaria.....	322
Niemiecka Republika Demokratyczna.....	322
Polityczne znaczenie „jesieni narodów”	322
Rozpad Jugosławii.....	322
4. Ekonomiczne przesłanki upadku realnego socjalizmu	323
Niepowodzenie integracji w ramach RWPg	323
Dominacja gospodarki centralnie kierowanej	324
Woluntaryzm gospodarczy	324
Zanik wzrostu gospodarczego	325
Kryzys społeczno-gospodarczy w Polsce 1978-1982	325
Polskie próby reform 1982-1988	325
5. Ekonomiczne skutki transformacji ustrojowej	326
Rozwinięte państwa kapitalistyczne	328
1. Nowa rola Stanów Zjednoczonych.....	328
Globalizm amerykański	328
Wojna w Zatoce Perskiej (1990-1991).....	328
„Reaganomika”	329
Odwrót od „reaganomiki”	329
2. Wielka Brytania w okresie rządów Margaret Thatcher (1979-1990)	330
Konflikt o Falklandy	330
Polityka wewnętrzna - „thatcherizm”	330
3. Zjednoczenie Niemiec.....	331
4. Postępy integracji gospodarczej Europy Zachodniej	332
5. Japonia.....	333
Dalsza ekspansja ekonomiczna	333
Problemy dalszego wzrostu.....	333
Gospodarczy obraz świata na początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku	334
1. Pogłębienie nierównomierności rozwoju	334
2. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca	335
Państwa najbogatsze	335
Państwa najuboższe	335
3. Światowe obroty handlu zagranicznego.....	336

4. Główne mocarstwa ekonomiczne świata w 1990 r.....	338
5. Problemy i zagrożenia współczesnego świata	340
Literatura zalecana	343
Indeks nazwisk.....	345